

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Pakkala, Hanna-Maarit			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Vaietusta ongelmasta "hyväksi viholliseksi"? : Tšekin tasavallan huumeilanteen muutoksia sosialismin jälkeen			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipolitiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-01-22	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 75 s. 1 liites
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa selvitetään Tšekin tasavallan huumeilanteen muutoksia sosialismin jälkeen, vuosina 1990–2005. Huumeolojen muutoksiin katsotaan kuuluviksi huumeiden käyttäjämäärissä, käytetyissä aineissa ja huumeista johtuvissa terveydellisissä ja sosiaalisissa haitoissa tapahtuneet muutokset.</p> <p>Tutkimuksen taustana tarkastellaan sosialismin jälkeistä yhteiskunnallista muutosta eli transitiota, jolla on ollut monia vaikutuksia sosiaalisiin ongelmiin, etenkin huumeisiin. Transitiota käsitellään laajasti ja samalla pohditaan entisten sosialistimaiden huumeilanteiden yhteisiä piirteitä. Empiirisessä osassa tarkastellaan Tšekin tasavallan huumeilanteen tyypillisiä piirteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia.</p> <p>Tutkimuksen pääaineistoina käytetään Tšekin tasavallan huumeilannetta kuvaavia vuosiraportteja sekä kansainvälistä ESPAD-koululaistutkimusta (European School Survey Project on Alcohol and other Drugs). Näiden kahden laajan eurooppalaisen tutkimusaineiston lisäksi tutkielma nojaa keskeisiin aihetta käsitteleviin artikkeleihin ja tutkimuksiin.</p> <p>Virallisten tahojen mukaan sosialistisissa yhteiskunnissa ei ollut huumeita. Sosialismin aikana huumeet eivät kuitenkaan kadonneet yhteiskunnasta, vaan niitä valmistettiin itse. Tšekkoslovakialainen erikoisuus oli kotitekoinen metamfetamiini eli pervitiini. Sosialismin jälkeen ”länsimaiset” huumeet kuten heroini, LSD ja ekstaasi yleistyivät Tšekissä. Pervitiini kuitenkin säilytti asemansa Tšekin huumeolojen erityispiirteenä, ja sitä käytetään edelleen, etenkin ongelmakäyttäjien keskuudessa, runsaasti.</p> <p>Rajojen avautuminen, yhteiskunnan radikaali muutos ja huumeepoliittisten toimien puuttuminen mahdollistivat huumeidenkäytön nopean lisääntymisen 1990-luvulla. Huumeongelman olemassaolo myönnettiin vasta 1990-luvun puolivälissä, minkä jälkeen huumeet nousivat nopeasti median suosikkiaiheeksi. Myös poliitikkojen puheissa uhkakuvat huumeiden vaaroista yleistyivät ja keskustelu huumelainsäädännöstä alkoi. Vaietusta ongelmasta tuli nopeasti ”yhteiskunnan hyvä vihollinen”.</p> <p>Tšekkiläisten nuorten huumeidenkäyttö lisääntyi sosialismin jälkeen voimakkaasti. Vuonna 2003 tehdyn tutkimuksen mukaan Tšekin nuoret käyttivät eniten huumeita Euroopassa, peräti 44 prosenttia 15-16-vuotiaista oli kokeillut jotakin huumetta. Myös aikuisväestöstä yli 20 prosenttia on elämänsä aikana kokeillut ainakin kerran jotain huumetta.</p> <p>Kannabis on yleisimmin käytetty huume, jota seuraavat ekstaasi ja pervitiini. Huumeiden ongelmakäyttöä ja huumeista johtuvia haittoja on kuitenkin Tšekissä melko vähän suhteessa huumeiden käyttäjien määrään ja muihin Euroopan maihin. Ongelmakäytön ja huumeista johtuneiden haittojen katsotaan tasaantuneen hieman 2000-luvulla. Sen sijaan nuorten kannabiksen ja ekstaasin kokeilu ja käyttö ei näytä laantuvan.</p> <p>Tutkimuksen lopussa tarkastellaan lyhyesti, miten huumeepolitiikan keinoin on pyritty vastaamaan nopeasti muuttuneeseen huumeilanteeseen. Keskustelunomaisessa osiossa tarkastellaan muun muassa poliisin toimintaa huumeongelman torjumisessa sekä lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords huumeet Tšekki Tšekin tasavalta huumeet - käyttö huumeongelmat huumeepolitiikka yhteiskunnallinen muutos			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			